

Referat af netværksmødet d. 12. september på Glud Museum

Velkomst ved netværkets arbejdsgruppe.

Ingrid Vatne bød velkommen til deltagerne og præsenterede programmet for dagen. En stor tak til Lola Hansen og Glud Museum for at vi må være her og det store arbejde med programmet for dagen.

Erik Bjerre Fisker og Anneken Appel Laursen fra Den Gamle By præsenterer skema til dokumentation af nedrivningstruede bygninger (se slides fra dagen)

Skemaet tager udgangspunkt i, at vi ikke har særlig lang tid til at dokumentere nedrivningstruede bygninger.

Baggrunden er:

- Det er en KAN- opgave følge museumsloven, men der er ikke meget tid og vi har ikke altid de faglige forudsætninger for at gøre det ordentligt.
- Synliggøre den forsvindende bygningskultur
- Bæredygtighed – se genbrugspotentialet i bygningerne

Idéen var at skabe en hurtig metode, hvor man kom rundt om det hele og huskede alle elementer.

Der har været afholdt et 2 dages kursus i Den Gamle By (fysisk og onlinekursus). Skemaet blev endelig skabt på det fysiske kursus i Den Gamle By.

Erik gennemgik skemaets udformning.

Bygningens stamoplysninger bliver taget fra BBR

Der blev gennemgået eksempler på affotografering af bygningselementer og bygningsarkæologiske spor.

Et af de lidt bløde elementer er slidspor og eksempler på levet liv. Det er dog et vigtigt element, da det er her, vi kan få ny viden om dette levede liv i bygningen.

Anneken fremlagde skemaet til hurtig screening, som man kan bruge, hvis man ikke har tid til at lave den fuldstændige gennemgang.

Kort diskussion og spørgsmål

Det blev besluttet at lægge skemaerne ud på Netværkets side ved ODM.

Vi beslutter at oprette et felt til "Funktion". (Eksempelvis: *Bolig, fabriksbygning..*)

Det kan på sigt også være en mulighed at scanne bygninger. (med inspiration fra Norge og Riksantikvarens arbejde i det nordlige Norge)

Der kan arbejdes videre med at få data ind i felter, så vi har det som data, der kan bruges og søges i.

Lola Wøhlk Hansen fra Glud Museum fortæller om at udarbejde en strategi til kapitel 8-arbejdet og hvordan kapitel 8 kan tænkes ind i forhold til museets øvrige arbejde (se slides fra dagen).

Formålet med strategien for Glud Museums kap. 8 arbejde var:

At sætte retning for arbejdet

At synliggøre et stykke arbejde, som ellers er lidt usynligt

Det er vigtigt at strategien sætter realistiske mål og tilpasses det enkelte museums vilkår for arbejdet (som kan være meget forskellige). Strategien revideres med mellemrum fx hvert 2. eller 4. år

Det er vigtigt at man prioriterer sit arbejde, så man ikke skriver endeløse bemærkninger til bygge- og landzonesager, som ikke har nogen effekt.

Der kan være meget vundet ved at skrive bemærkninger til lokalplaner, kommuneplaner og planstrategier. Ligesom det kan være givtigt at formidle kulturarven til planlæggere og forvaltning.

Samspil med andre opgaver

Det er en rigtig god idé at bruge kapitel 8 arbejdet i museets øvrige arbejde f.eks. indsamling og formidling. Det er rigtig fornuftigt, at man har f.eks. én kulturarvsmail, så kommunen altid kan komme i kontakt med museet.

Lola sender Glud Museums "tilladelse fra ejer" samt "Glud Museums strategi for arbejdet med den fysiske kulturarv" til deltagerne.

Pause og frokost med tur på Glud Museum

Martin Weihe Esbensen, der som arkitekt og planlægger har arbejdet med bygningskulturarv ved forskellige kommuner, vil komme med perspektiver på hvordan museumsfolk kan tale ind i planlæggernes arbejde og forståelse af bygningskulturen (se slides fra dagen).

Bevaring kan godt betale sig, og direkte adspurgt, mener befolkningen også, at vi skal bevare vores bygningskulturarv.

Bevaringsprocessens parter – mange forskellige aktører med mange interesser.

Der er stor forskel på, hvordan de enkelte kommuner sagsbehandler nedrivningstilladelser. Også i forhold til SAVE-registrering og nedlæggelse af §14 forbud.

Baggrund for en bevarende lokalplan:

- §14 forbud
- Transformation
- Kommuneplan, helhedsplan eller arkitekturpolitik
- Ønske fra lokale beboere, bevaringsforeninger, museer, etc.
- Renoveringsindsats fra f.eks. fonde

En bevarende lokalplan kan også være en geografisk spredt tematisk udpegning (f.eks. klitgårde).

Bevaring og udvikling hører sammen, og er ikke bare en fastfrysning af et område, men en tilpasning af områdets udvikling.

Planlovens §49 overtagelsespligten kommer i spil hvis en bygning er bevaringsværdig og der ikke gives nedrivningstilladelse. Overtagelsespligten kommer ikke særligt ofte i spil.

Thomas Waras Brogren og Vera Noldus fra Realdania fortæller om bygningsbevaring som et argument i forhold til at reducere klimaaftrykket

- gode og salgbare argumenter, som ejendomsmæglere og byggesagskyndige kan finde spændende og på den måde hjælpe os med at passe på bygningsarven

Vera fortæller om fremme af formidling af bygningskulturen. Realdania vil gerne hjælpe lokale aktører med at formidle bygningskulturarven. De vil gerne samarbejde med kulturhistoriske museer om at formidle lokale kulturmiljøer – Vera vil kontakte os senere.

Thomas fortæller bredt om Realdanias klimaindsats.

Klimabelastning

Det centrale i en helhedsforståelse af klimabelastning er livscyklusanalyser, hvor man f.eks. analyserer et byggelement fra produktion og brug til genanvendelse.

Klimabelastninger for 60 nybyggede huse. Tanken er at der på sigt skal indføres krav til livscyklusanalyse for nybyggede ejendomme. Målene bliver indført trinvis fra 2023 og skærpes fremefter.

Det er svært at lave Livscyklusanalyser for renoveringer, så indtil videre gælder det kun for nybyggeri.

De vigtigste argumenter:

Renovering er mere bæredygtigt end at rive ned og bygge nyt

Nænsom renovering er mere bæredygtig en grov renovering

Renovering fremfor nedrivning giver en klimagevinst nu

Bevaringsværdige bygninger bidrager til at mindste klimabelastningen fordi de er bygget og står i lang tid

Bevaring understøtter også andre former for bæredygtighed

Der bruges flere lokale arbejdstimer på renovering og isolering af eksisterende byggeri

Modargumenter:

Med de metoder vi bruger, er det ikke altid klimavenligt at bevare.

Historiske bygninger skal energirenoveres for at være mere klimavenlig end nybyggeri

Der er alt for lidt viden endnu

Rambøll har lavet rapporten "Analyse af CO₂ udledning og totaløkonomi i renovering og nybyg".

Realdania har selv lavet "Livscyklusvurdering af historiske ejendomme", hvor de har vurderet aftrykket fra deres egne bygninger.

Fremover vil man stille større krav til cirkulært byggeri, hvor man genanvender materialer.

Klimafokus: Potentiale eller en øget trussel for bevaring?

Udfordringen er at mange ældre huse bruger meget energi men samtidig består mange af dem af gennemprøvede og holdbare materialer.

Ændre fokus fra "Bevaringsværdig" til "Værd at bevare". Stolthed over alle typer bygninger kan hjælpe til bevaring.

Kbh. Universitet "Klimakrise, byudvikling og bevaring – nye roller for kulturarv i kystbyer".

Vi skal også tage stilling til, hvad der skal bevares og hvad der skal gives køb på.

Eventuelt og ønsker til næste møde:

Der foreligger allerede et ønske om et oplæg om diger til næste møde.

Nedsættelse af ny arbejdsgruppe:

Nye medlemmer:

Michael Frausing, Moesgaard Museum, afd. Odder Museum: mfr@moesgaardmuseum.dk

Lola Wøhlk Hansen, Glud Museum: lwh@gludmuseum.dk

Stefanie Høy Brink, Københavns Museum, p95@kk.dk

Fortsætter:

Lea G. Møller, Museum Østjylland: lgm@museumoj.dk

Pelle Skrubbeltrang, Museum Vestsjælland, psk@vestmuseum.dk (barsel)

Mikkel Stage og Ingrid Vatne er tjekket ud af arbejdsgruppen.